

Yalancı Şahit • Müge İplikçi

Köprü Kitaplar • Roman • 132 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8, Lise
BİREY ve TOPLUM • HAK ve ÖZGÜRLÜKLER • VATANDAŞLIK
çocuk hakları • özgürlük • adalet • resim • medya • dayanışma • hastalık • şiddet • iş güvenliği •
oyun • çaresizlik • yoksulluk • kot taşılama

Çağdaş edebiyatımızın önemli yazarlarından **Müge İplikçi**'nin bu ilk gençlik romanında mahkûm çocukları önemseyen, sağduyulu bir Türkiye umuduyla, "Çocuklar masumdur!" diyor; güncel acı gerçekleri göz önüne seriyor. Çocukların her şeyi oyun haline getirmesinden yola çıkan yazar, ustalıklı dili ve hayranlık uyandıran kurgusuyla hem gençleri hem yetişkinleri ağır sorunlarla yüzleşmeye davet ediyor. Farklı okuma deneyimleri sunarak gençleri edebiyatla buluşturmayı amaçlayan, editörlüğünü **Semih Gümüş**'ün üstlendiği ve **Müren Beykan**'ın yayına hazırladığı, 2010 Memet Fuat Yayıncılık Ödülü ile taçlanan Köprü Kitaplar koleksiyonunun 9. kitabı, her yaşta okuyucu için.

Yavuz, bir kuşağı kot taşılama fabrikasında çalışan ailenin dördüncü çocuğudur. Amcası da, babası da fabrikada aynı ölümcül hastalığa yakalanmıştır. Günün birinde, kaderlerini taş atarak kırmak isteyen çocuklarla birlikte kendini, eski kot fabrikasından dönüştürülen cezaevinde buluverir. Hiç görmediği dünyaları resimlediği için, öğretmenin 'yalancı şahit' adını verdiği Yavuz'un resim alanı, hücrenin duvarlarıdır artık ve çocukluk düşleri kâbuslarla yer değiştirmiştir...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Selime Öğretmen, "Ressamlar yalancı şahittir," sözüyle ne demek istiyor? Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?
- 2- Yavuz'un babasını, genç yaşta ölen kardeşiyle aynı kadere sürükleyen nedir? Başına gelebilecekleri bile bile fabrikada çalışmaya devam eden baba Namık neler düşünüyor, nasıl hissediyor olabilir?
- 3- Sizce Yavuz'un gösteri sırasında tazyikli suyla savrulan ablası Songül'ün yanında yer almaktan başka bir yolu var mıydı? Konuşturulmadan, atmadığı taşın suçlusu olarak Yavuz'un cezaevine gönderilmesi adalet kavramıyla ne kadar örtüşüyor?
- 4- 13 yaşında sorgulanmaksızın hapsedilen bir çocuğun kişiliği nasıl şekillenir; bu olay ve izleyen süreç onda ne tür izler bırakır? Dört duvar arasında tek başına tutulan 13-14 yaşlarındaki kız çocuğu Evimevim'e empati yaptığınızda neler hissettiniz?
- 5- Kikirik'in oyuncak dükkânı hayali neyi simgeliyor? Hayalde, çoğu ölmüş kot pantolonlu yakınların dükkâna gelmesinin özel bir anlamı olabilir mi? Yavuz'un çizdiği uçağa binmek çocuklar, hatta Evimevim için neden çok önemli?
- 6- Maç seyretme izni için Köstebek'in çocuklarla penaltı atmasının masum bir oyun olduğu söylenebilir mi? Köstebek bu oyunla ne sağlamayı hedefliyor? Sizce en başından beri Köstebek'in bu izin için düşüncesi neydi?
- 7- Açık görüşün çocuklar üzerinde nasıl bir etkisi var? Açık görüş kısıtlanarak ne elde edilmeye çalışılıyor?
- 8- Yavuz'un gazeteci Hümeysra ile yaptığı görüşmede sizi rahatsız eden bir şey var mı? Medyanın bu tür mağduriyet hikâyelerine yaklaşımı için ne düşünüyorsunuz?
- 9- Yusuf'un her olayda bedel ödeyen kişi olmasını neye bağlayabiliriz?
- 10- Köstebek'in duvarları koyu maviye boyatmasının gerçek mesajı ne? Sizce tutukevinde en büyük ceza hangisi: Dövülmek, aç bırakılmak, hücreye atılmak? Nedenlerinle açıklayın.
- 11- Hayalle gerçeğin iç içe geçtiği bu hikâye sizde nasıl bir duygu uyandırdı? Neden?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Araştırma:** Sınıfça araştırarak ve tartışarak kot taşlama, madencilik, boya üretimi, inşaat vb. değişik iş kollarında alınması gereken en temel iş güvenliği önlemlerini listeleyin. Bu önlemlerin ülke genelinde ne seviyede uygulandığını tartışın.
- **Canlandırma:** Çocukların koğuştta oynadıkları ve 39-41. sayfalarda anlatılan mahkeme sahnesini ve 101-103. sayfalardaki hayal kurmayla ilgili mahkemeyi kişileştirerek sınıfta canlandırın. Canlandırma sırasında kitaptaki diyaloglar yaratıcı eklemelerle geliştirilebilir. Canlandırma sonrasında bu mahkemelerin verdiği ipuçlarıyla gerçek yaşamdaki tutukevi olgusunu sınıfça karşılaştırarak irdeleyin.
- **Sunum:** Öğrenciler 5 gruba ayrılınsın. Her grup dünyanın 5 kıtasındaki duvar resimlerini araştırınsın. Gruplar bu resimlerin nerede buldukları, tarihsel dönemleri, hangi uygarlığa ait oldukları, ne zaman ortaya çıkarıldıkları, ne anlattıkları, yapıma amaçları ve tipik özellikleri gibi konularda bilgi toplasın. Görselleriyle birlikte 5-10 dakikalık bir sunum halinde diğerlerine aktarsın.
- **Video:** Herkes sırayla, “Bence en büyük adaletsizlik...” cümlesini kendince tamamlasın. Yanıtlar kaydedilsin. Oluşturulan video, “Yaşam İçin Adalet” başlığı ile okulda/etkinliklerde paylaşılsın.
- **Okuma:** Öğrenciler ikili gruplara ayrılınsın. Her grup romanda psikolojik “şiddet” içeren bir bölümü saptasın. Bölümü diğerlerine okuyarak neden şiddet olduğunu açıklasın. Şiddetin yalnızca fiziki değil, psikolojik türünün ne kadar yaygın olduğu ortaya çıksın.
- **Sosyal sorumluluk projesi:** Öğrenciler 2 gruba ayrılınsın. Bir grup çocuk zanlıların yargılanma ve tutuklu kalma haklarını ve koşulları, diğer grup çocukları suçtan korumak için hükümetlere, yerel yönetimlere, eğitim kurumlarına, STK’lara ve ailelere düşen sorumlulukları araştırınsın. Her iki konuyla ilgili birbirini tamamlayan iki ayrı rapor yazılınsın. Rapor aileler, okul, ve yerel yönetimlerle paylaşılınsın.
- **Resimleme:** Herkes, çocukların Yavuz’dan istediği gibi “masumiyet”in resmini çizsin. Bakalım sizin masumiyet anlayışınız ne?
- **Mektup:** Herkes Yusuf’a düşünce ve duygularını anlatan ya da yol gösteren bir mektup yazsın. Rumuzla yazılan mektuplar okunurken öğrenciler her birine 1-7 arasında puan versin. En yüksek puanları alan 4 mektup, “Yalancı Şahit’e Mektuplar” başlığı ile okulda yayımlansın.
- **Tartışma:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup kendi arasında, “Sınırsız özgürlük ütopya mı?” sorusunu örnekler üzerinden tartışın; vardığı sonucu diğer grupların sonuçlarıyla karşılaştırınsın. Örnekleminin bu tartışmadaki en önemli etken olacağını hatırlamakta yarar var.